

Kommunjurist

Kommunstyrelsen

Rättsutredning rörande fimpförbud i lokala ordningsföreskrifter

Bakgrund

Föreligger uppdrag att utreda möjligheten att omarbete lokala ordningsföreskrifter i syfte att tydliggöra att förbud råder mot nedskräpning med fimpar och snus samt att utreda möjligheten att utfärda böter vid nedskräpning med fimpar och snus.

Utredning

Kommunen får meddela de föreskrifter som behövs för att upprätthålla den allmänna ordningen på offentlig plats. Föreskrifterna får emellertid inte angå förhållanden som är reglerade i ordningslagen eller annan författning. Föreskrifterna får heller inte lägga onödigt tvång på allmänheten eller annars göra obefogade inskränkningar i den enskildes frihet.

I förarbetena till ordningslagen framgår klart att det är önskvärt att begränsa de lokala föreskrifterna då det i allmänhet är bättre med ett fåtal verkliga nödvändiga föreskrifter, som uppbärs av ett allmänt rättsmedvetande och som effektivt kan övervakas, än en långtgående reglering av detaljfrågor.

Av 29 kap 7 § miljöbalken framgår att "Den som med uppsåt eller av oaktsamhet skräpar ned utomhus på en plats som allmänheten har tillträde eller insyn till döms för nedskräpning till böter eller fängelse i högst ett år." Den här typen av nedskräpning kallar regeringen "nedskräpning av normalgraden", och det handlar om nedskräpning av större föremål eller i stor omfattning. Med skräp menas dock både mindre föremål som glas, papper, engångsgrillar och fimpar såväl som större föremål som exempelvis byggavfall, möbler, bilar och hemelektronik.

Även mindre allvarlig nedskräpning är kriminaliserat. Av 29 kap 7 a § miljöbalken framgår att "Den som begår en gärning som avses i 7 § döms för nedskräpningsförseelse till penningböter, om nedskräpningen är att anse som mindre allvarlig."

För att en sådan gärning ska anses föreligga ska nedskräpningen ha varit mindre allvarlig. Med detta avses i första hand att det ska vara fråga om nedskräpning i

liten skala och som har den karaktär som typiskt sett innebär ett störande moment på allmänna ytor i samhället. Det rör sig i primärt om visuella störningar men glasflaskor och annat skräp kan även utgöra fara för människors och djurs hälsa. Det är fråga om sådan nedskräpning som i allmänhet skapar otrevnad på allmänna platser där människor vistas men som inte innebär några större ingrepp i miljön eller som skämmer naturen på ett allvarligt sätt. Exempel på nedskräpningsförseelser är överträdelse som består i att någon skräpar ned genom att avhända sig små mängder snabbmatsförpackningar, glas- och plastflaskor, olika typer av dryckesförpackningar, engångsgrillar och andra engångsartiklar och förpackningsmaterial. Sådan nedskräpning kan ofta ses som en del av en större kollektiv nedskräpning som förfular allmänna platser.

Av 29 kap 11 § miljöbalken framgår dock att nedskräpningsförseelser som är ringa inte medför något straffansvar. Gränsdragningen i förhållande till vad som är ringa brott kan i första hand komma att aktualiseras när det gäller mera bagatellartade situationer. Att slänga ifrån sig ett enstaka kolapapper, en enstaka cigarettfimp, biljett eller ett tuggummi faller utanför det straffbara området. Detta trots att sådana handlingar omfattas av nedskräpningsförbudet och innehåller ett visst mått av hänsynslöst och klandervärt beteende.

Sammanfattningsvis kan konstateras att regeringen genom ordningslagen inte medger kommunen någon normgivningsmakt i avseende på frågor som är reglerade i lagen eller annan författning, att förbud mot nedskräpning uttömmande regleras i miljöbalken, samt att nedskräpningsförseelse som är ringa inte medför något straffansvar. Vidare att alla ändringar i de lokala ordningsföreskrifterna ska anmälas till länsstyrelsen, som efter prövning ska upphäva en föreskrift om den strider mot ordningslagen.

Förvaltningens bedömning är att ett beslut om införandet av fimpförbud i de lokala ordningsföreskrifterna saknar stöd i såväl ordningslagen som miljöbalken samt att det föreligger en överhängande risk att länsstyrelsen gör samma bedömning och därför skulle upphäva en sådan föreskrift.